

Wywiady z zakresu układu oddechowego



Klinika Medycyny Transplantacyjnej, Nefrologii i
Chorób Wewnętrznych WUM

Plan seminarium

- Omówienie najważniejszych **objawów i definicji** związanych z układem oddechowym
- Nauka przeprowadzania wywiadów – **o co i jak pytać?**



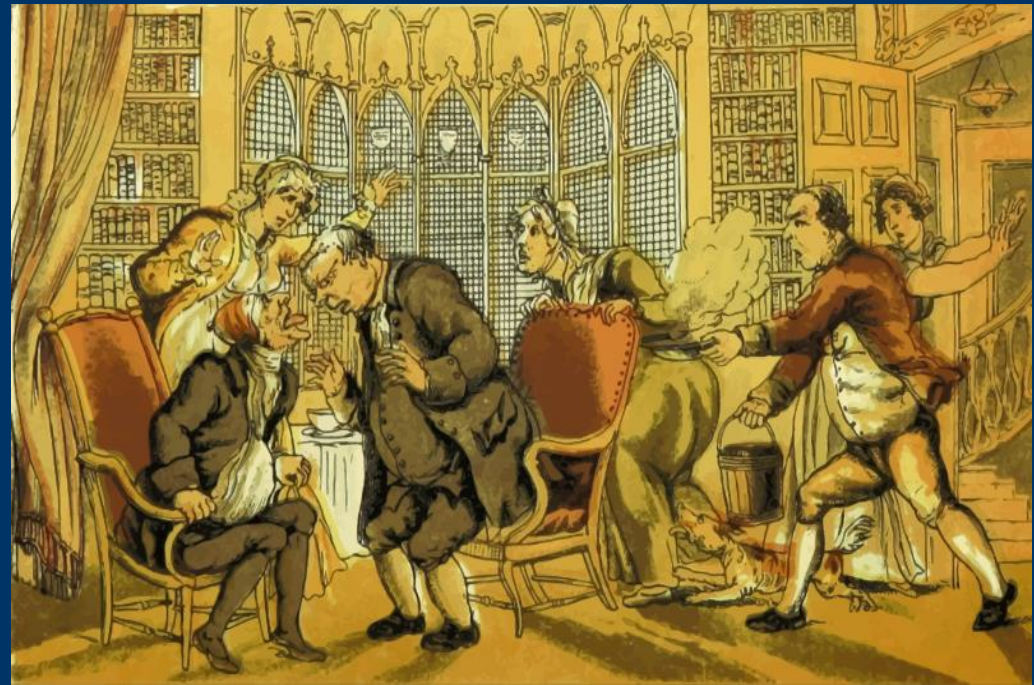
Objawy podmiotowe

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
- Krwawienie z nosa



Objawy podmiotowe

- **Kaszel**
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
- Krwawienie z nosa



Przypadek 1

45-letni pacjent zgłosił się z powodu kaszlu, trwającego od tygodnia, z towarzyszącym stanem podgorączkowym i bólem gardła. Jaka jest najbardziej prawdopodobna przyczyna objawów?

- A. Zapalenie płuc
 - B. Zatorowość płucna
 - C. Infekcja górnych dróg oddechowych
 - D. Alergia na kurz
 - E. Narażenie na pyły w pracy
-
-

Przypadek 1

45-letni pacjent zgłosił się z powodu kaszlu, trwającego od tygodnia, z towarzyszącym stanem podgorączkowym i bólem gardła. Jaka jest najbardziej prawdopodobna przyczyna objawów?

- A. Zapalenie płuc
 - B. Zatorowość płucna
 - C. Infekcja górnych dróg oddechowych
 - D. Alergia na kurz
 - E. Narażenie na pyły w pracy
-
-

Kaszel

```
graph TD; K[Kaszel] --> O[Ostry]; K --> P[Podostry]; K --> Pr[Przewlekły];
```

Ostry

<3 tygodni

- Zakażenie (zwykle wirusowe) GDO
- Alergia
- Zapalenie płuc
- Zatorowość płucna
- Obrzęk płuc
- Ciało obce
- Pyły i gazy

Podostry

3-8 tygodni

- Najczęściej przebyte zakażenie wirusowe

Przewlekły

>8 tygodni

- W 80% >1 przyczyna

Kaszel przewlekły

- **Spływająca wydzielina po tylnej ścianie gardła** (przewlekły nieżyt nosa, alergie, przewlekłe zapalenie zatok)
 - **Astma** (napad kaszlu wywołany ekspozycją na alergeny, zimne powietrze, wysiłek fizyczny, często występuje w nocy, towarzyszy duszność i świsty, dobra odpowiedź na leki bronchodylatacyjne i glikokortykosteroidy wziewne, plwocina śluzowa bywa podbarwiona na żółto (dużo eozynofiliów))
 - **Przewlekłe zapalenie oskrzeli lub POChP** (w wywiadach palenie tytoniu, narażenie na dymy, częste zakażenia układu oddechowego, najczęściej nad ranem zaraz po przebudzeniu, ustępuje po odkrztuszeniu śluzowej plwociny)
-
-

Kaszel przewlekły

- Nowotwór płuca/przerzuty do płuc!!!
 - Ropień płuca
 - Gruźlica i inne mykobakteriozy
 - Choroby śródmiąższowe
 - Rozstrzenie oskrzeli
 - Układowe zapalenia naczyń
-
-

Kaszel przewlekły

- **Niewydolność lewej komory** (kaszel zazwyczaj w nocy, możliwe świsty, współistnieją objawy ze strony układu sercowo- naczyniowego)
 - **Refluks żołądkowo- przelykowy:** (najczęściej z towarzyszącą zgagą, uczuciem pieczenia za moskiem, objawami dyspeptycznymi, czasami z chrypką. Może nie być objawów z przewodu pokarmowego. Poprawa po zastosowaniu inhibitorów pompy protonowej)
 - ACEI
 - Nikotynizm
 - Ciało obce
 - Kaszel idiopatyczny oraz psychogeny (nie udaje się znaleźć przyczyny organicznej)
-
-

Kaszel



Suchy

- ACEI
- Zakażenia wirusowe
- Astma
- Choroby śródmiąższowe płuc
- Niewydolność serca

Produktywny

- Zapalenie oskrzeli
 - POChP
 - Zapalenie płuc
 - Rozstrzenia oskrzeli
 - Przetoka tchawiczo-przelykowa
-
-

Kaszel produktywny – wydzielina

- **Ropna** (kolor **zielony** lub **żółty**) - zapalenie zatok, oskrzeli lub płuc
 - **Śluzowa, gęsta lepka, pojawiająca się rano**- POChP, przewlekłe zapalenie oskrzeli
 - **Przeźroczysta, lepka** – astma, rzadko gruczolakoraki
 - **Grudki, czopy**- grzybica, mukowiscydoza
 - **Z cząstkami pokarmu**- przetoka tchawiczo- przełykowa, zaburzenia połykania
 - **Krwista** (p. krwioplucie)
-
-

Objawy podmiotowe

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
- Krwawienie z nosa



Przypadek 2

60-letni pacjent, palacz tytoniu (30 paczkolat), zgłosił się z powodu duszności narastającej od ok. miesiąca, z towarzyszącym kaszlem. Co wydaje się być najbardziej prawdopodobną przyczyną?

- A. Astma
 - B. POChP
 - C. Rak płuca
 - D. Aspiracja ciała obcego
 - E. Zawał serca
-
-

Przypadek 2

60-letni pacjent, palacz tytoniu (30 paczkolat), zgłosił się z powodu duszności narastającej od ok. miesiąca, z towarzyszącym kaszlem. Co wydaje się być najbardziej prawdopodobną przyczyną?

A. Astma

B. POChP ?????

C. Rak płuca ?????

D. Aspiracja ciała obcego

E. Zawał serca

Duszność ostra

Pojawiająca się gwałtownie, często z towarzyszącym bólem w klatce piersiowej:

- Odma opłucnowa
- Zatorowość płucna
- Aspiracja ciała obcego
- Zawał serca

Narasta od kilku minut do kilku godzin z towarzyszącymi świstami:

- Astma

Duszność rozwija się w ciągu godziny i dni, często z towarzyszącą gorączką i odkrztuszaniem płwociny

- Zapalenie płuc
 - Ostre zapalenie oskrzeli
-
-

Duszność przewlekła

- POChP, rozstrzenie oskrzeli, przewlekła niewydolność serca, choroby śródmiąższowe płuc (pylica, azbestoza, idiopatyczne włóknienie płuc), zmiany pogrążlicze w płucach, nowotwory płuc pierwotne i przerzutowe,
- niedokrwistość,
- choroby układu nerwowo- mięśniowego,
- przewlekła niewydolność oddechowa



Duszność napadowa nocna i ortopnoe



- **Niewydolność lewokomorowa serca**
 - Przewlekłe choroby płuc przebiegające z utrudnieniem wykrztuszania wydzieliny w nocy (POChP, rozstrzenie oskrzeli)
 - Zaburzenie wentylacji nasilające się w pozycji leżącej (choroby śródmiąższowe płuc)
 - Zaburzenia wentylacji związane ze wzrostem oporu w drogach oddechowych podczas snu (obturacyjny bezdech senny, część przypadków astmy i POChP)
-
-

Objawy podmiotowe

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
- Krwawienie z nosa



Ból w klatce piersiowej może pojawić się w przebiegu następującej choroby:

- A. Zapalenie płuc
 - B. Zawał serca
 - C. Odma opłucnowa
 - D. Zatorowość płucna
 - E. Wszystkie
-
-

Ból w klatce piersiowej może pojawić się
w przebiegu następującej choroby:

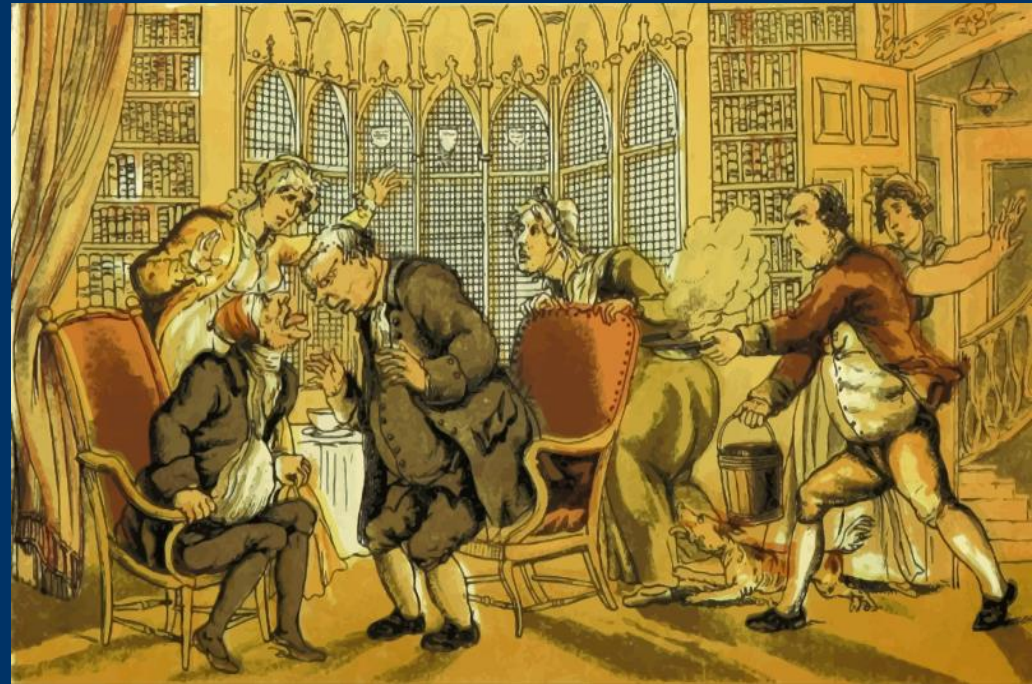
- A. Zapalenie płuc
- B. Zawał serca
- C. Odma opłucnowa
- D. Zatorowość płucna
- E. Wszystkie 😊

Ból w klatce piersiowej

- zapalenie płuc,
 - zatorowość płucna
 - rak płuca
 - zawał płuca,
 - odma opłucnowa
 - choroby tchawicy, oskrzeli lub śródpiersia
-
-

Objawy podmiotowe

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- **Krwioplucie**
- Chrypka
- Krwawienie z nosa



Krwioplucie może wystąpić w przebiegu bakteryjnego zapalenia płuc.

Prawda / Fałsz ??



Krwioplucie może wystąpić w przebiegu bakteryjnego zapalenia płuc.

Prawda / Fałsz

Krwioplucie

→ wykrztuszanie z dróg oddechowych krwi lub krwistej plwociny



Krwioplucie - przyczyny



Częste:

- Zapalenie oskrzeli
- Rozstrzenie oskrzeli
- Rak płuca
- Gruźlica
- Bakteryjne zapalenie płuc

Umiarkowanie częste:

- Zatorowość płucna
- Niewydolność lewokomorowa
- Nowotwory pierwotne płuc inne niż rak
- Urazy płuca, w tym jatrogenne (bronchoskopia, biopsja płuca, torakotomia)
- Rzekome- po krwawieniu z nosa

Rzadkie:

- Zapalenia naczyń i choroby tkanki łącznej
- Skazy krwotoczne osoczone i płytkowe
- Leki: przeciwkrzepliwe, fibrynolityczne, ASA, kokaina
- Zwężenie zastawki mitralnej
- Aspiracja ciała obcego
- Aspergilloma
- Infestacje pasożytnicze
- Nadciśnienie płucne
- Hemosyderoza
- Skrobiawica

Krwioplucie – dane z wywiadów

- Palenie tytoniu, nawracające krwioplucie: **nowotwór płuca**
 - Nagły początek, z towarzyszącym silnym bólem w klp. i dusznością: **zatorowość płucna**
 - Znaczna utrata masy ciała: **nowotwory płuc, gruźlica**
 - Napadowa duszność nocna: **niewydolność LK, zwężenie zastawki mitralnej**
 - Uraz klp, inwazyjne zabiegi diagnostyczne – **Krwawienie spowodowane urazem**
-
-


Cechy krwioplucia

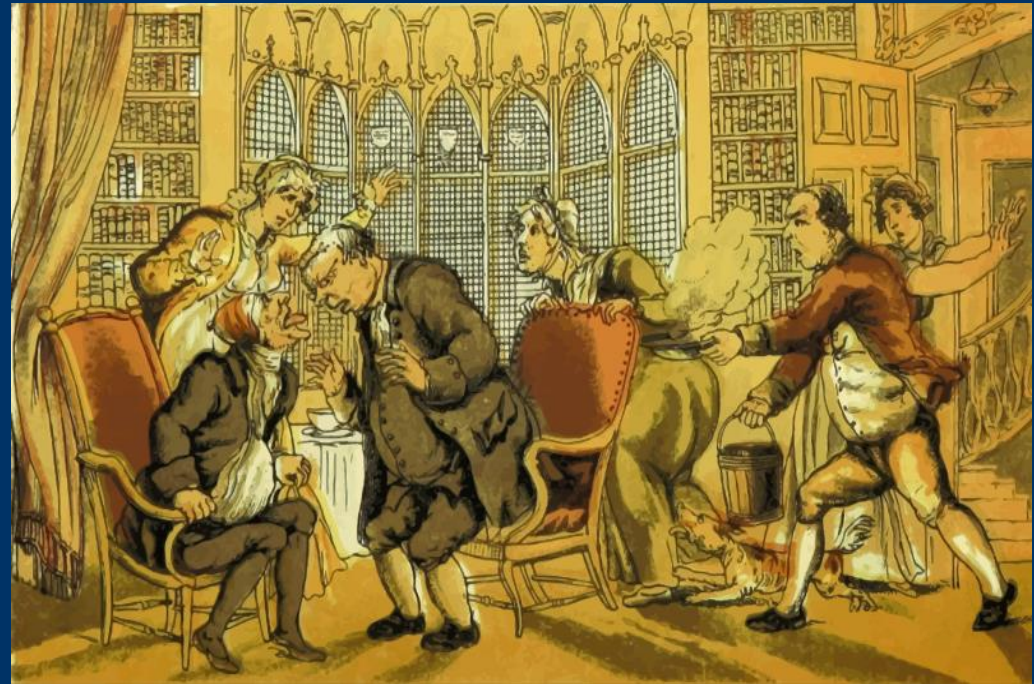
- Obfita plwocina podbarwiona krwią- **rozstrzenie oskrzeli**
 - Plwocina ropna i krwista- **zapalenie oskrzeli, zapalenie płuc, ropień płuca**
 - Plwocina różowa, pianista-**obrzęk płuc, niewydolność LK, zwężenie zastawki mitralnej**
 - Odpluwanie samej krwi- **nowotwory płuc, zatorowość płucna, zapalenia naczyń**
-
-

Krwotok płucny

→ masywne krwawienie z dróg oddechowych, zazwyczaj **>200 ml w ciągu 24 h**, które może prowadzić do niewydolności oddechowej i stanowić **bezpośrednie zagrożenie życia**.

Objawy podmiotowe

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
-  Krwawienie z nosa



Chrypka

Przyczyny pierwotne:

- ostre – zapalenie gardła i krtani, ostre zapalenie nagłośni, zapalenie tchawicy i krtani, krup
- przewlekłe – nadużywanie głosu, narażenie na dym tytoniowy, nowotwory gardła i krtani, refluks żołądkowo-przełykowy, ciało obce

Chrypka

Przyczyny wtórne:

- Osłabienie siły mięśniowej - niedoczynność tarczycy, Miastenia gravis, wziewne glikokortykosteroidy
- Zapalenie stawów pierścienno –nalewkowych – RZS,SLE, dna moczanowa
- Uszkodzenie nerwu krtaniowego wstecznego
 - Jatrogenne (tyreidektomia)
 - Nowotwory
 - Powiększenie lewego przedsionka serca lub poszerzenie tętnicy płucnej
 - Neuropatie (np. cukrzycowa)

Chrypka czynnościowa – nie stwierdza się przyczyny organicznej

Objawy podmiotowe

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
- **Krwawienie z nosa**



Pytania o kaszel

- Od kiedy?
 - W jakiej porze dnia występuje/jest najbardziej nasilony?
 - Co go wywołuje/nasila?
 - Czy pacjent odkrztusza plwocinę? Jaki ona ma kolor? Czy jest krwista/podbarwiona krwią? Ile jej jest?
 - Czy towarzyszą mu inne objawy?
 - Czy zmienił się jego charakter?
-
-

Pytania o duszność

- Jaki dystans może przejść chory nim pojawi się duszność? Na które piętro wejdzie bez zatrzymania? Czy odczuwa duszność również w spoczynku?
- W jakiej pozycji? Leżącej, siedzącej?
- Na ile poduszkach pacjent śpi?



Pytania o duszność

- Czy towarzyszą jej słyszalne świsty?
- Czy duszność rozpoczyna się/nasila się po wyjściu na zimne powietrze? Po przyjęciu leków, np. aspiryny? Po wysiłku?
- Czy wpływa ona na codzienną aktywność – pracę zawodową, hobby?



Pytania o aktualne/przebyte choroby układu oddechowego

- Astma?
- POChP?
- Gruźlica?



Wywiad rodzinny

- Czy w rodzinie występowały choroby płuc?
Astma, alergia? (predyspozycja do atopii!)
Gruźlica?
 - Mukowiscydoza?

 - Niedobór alfa1-antytrypsyny

 - Narażenie na azbest?
-
-

Palenie tytoniu

- Ile paczkolet?
- Jeśli rzucił, to od kiedy nie pali?
- Bierni palacze!



Wywiad środowiskowy

- Zwierzęta domowe?
- Wykonywany zawód



- Narażenie na azbest – międzybłoniak opłucnej, azbestoza
 - Astma oskrzelowa o późnym początku np. astma u piekarzy związana z ekspozycją na mąkę
 - Choroby śródmiąższowe płuc – np. płuco farmera
 - Ekspozycja na pył bawełniany – byssinoza
-
-

Objawy podmiotowe – zapamiętaj!

- Kaszel
- Duszność
- Ból w kl. piersiowej
- Krwioplucie
- Chrypka
- Krwawienie z nosa



Dziękuję za uwagę!



Bibliografia:

Interna Szczeklika – Podręcznik chorób wewnętrznych
Macleod Badanie Kliniczne
